

Előfizetési feltételek:
 Egész évre 6 frt. — kr.
 Félévre . . . 3 " — "
 Negyedévre 1 " 50 "
 Egyes szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések díja:
 4 hasábos petsor 5 kr.
 Nyilttérben . . . 20 kr.
 Bélyegdíj egyes hirdetésnél . . . 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztőségi iroda:
 Főter 5. sz. a., hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Megjelen:
 Szerdán és Szombaton.

Kéziratok:
 Vissza nem adtnak.

Kiadóhivatal:
 VOLCZ B. könyvnyomdája. Mindennemű pérczek hirdetések és reklamatok ide intézendők.

Hölgyeinkhez.

Majd mindennap hallatakat ajtótok előtt jajgató siralmas hangokat, s ha kitekinttek, sápadt gyermek arcot láttak ott, melynek nincsenek meg az ifjuság üde rozsái, bozontos feje fedetlen, rongyok burkolják testét, melyek alig elégségesek arra, hogy öt annyira eltakarják, hogy az illem látásukon botrányt ne találjon. Lába meztelen, — s a szerencsétlennek egész teste, a nyomor, az éhség és dermesztő hidegtől reszket.

Nem hiszem hogy ilyenkor az a finom érzés, melyel Isten titeket megáldott meg ne rezdüljön; nem hiszem hogy nektek, kik anyák vagytok, kik még a szellőtől is ovjátok minden földi kincsénél drágább magzatokat, egy megdöbbentő gondolat ne villanna át elméteken, és ne szúrna hegyes törként szívetekbe: „Ha az én gyermekem is ily sorsra jutna!”

S valjon e szerencsétlen gyermek anyja nem így érez-e? Nem dulja fájdalom anyai keblét, hogy a leküzdetlen nyomor miatt el kell néznie, hogy az életre éretlen teremtmény a legkétségbeesettebb küzdelemnek van kitéve?

Lehet hogy fáj a nyomorult anyának. S ez véghetetlen szerencsétlen helyzet.

De lehet hogy nem fáj az anyának, sőt ő maga unszolja gyermekét a koldulásra, a lopásra, és őt saját fentartására használja fel eszközül.

Ez a valódi szerencsétlenség! Az ily gyermek a társadalomnak, az erkölcsnek el van veszve.

Ti nem engedhetitek ezt, a gyöngéd szív, a mely embertársát szeretni van hivatva, a gyöngéd kéz, mely áldás osztásra, a fájdalom a nyomor enyhítésre van teremtve, nem pihenhet, hivatása, teremtése célját kell hogy kövesse.

E szép hivatást hazánk minden várossában átértették nőink, s ma már ezer meg ezer kisdéd nem ismeri az élet sötét oldalát: a nyomort.

Kövessétek e példát, kövessétek szívetek sugallatát: egyesüljétek a kisdédok nyomorának enyhítésére.

A kisdédnevelésről.

A népnevelők budapesti egyesületének paedagogiai szakosztálya e hó 13-án ülést tartott, melyen Komjáthi György a kisdédnevelésről értekezett.

A beható szakértelemről s avatottságról tanuskodó fejtegetés kiterjedt mindazon mozzanatokra a melyek a gyermek szellemi fejlődését előmozdítani képesek. Komjáthi szerint a gyermekben szunyadó cselekvési ösztön ápolása és művelése legfőbb érdem az a

nyák feladata, akik már természetből fogva egyszerű bír, de czélszerű eszközökkel bírnak ezen ösztön fejlesztésére. Azon időponton túl, a midőn a gyermek egyénisége felismerhető, vagyis a gyermek betöltött harmadik évétől kezdve az értekező a játékot tartja a kisdéd nevelés legfontosabb eszközének, elemezve az egyes játéknemek befolyását, abban összegezi e tekintetben való nézeteit, miszerint a játék a kis gyermeknél csupán czél, a nevelőnél pedig eszköz lévén a gyermek tehetségei fejlesztésének ezen eszközeibe nem szabad igen sok rendszerességet bevinni, mivel ezáltal kétségessé tétetik az eredmény. Megemlékezve még „Fröbeljátékok-ról s a gyermek játékok felosztásáról, összevonja a gyermek cselekvési ösztönének művelésére szánt játékok és munkák alkalmazásánál figyelembe vevendő szabályokat. Szerinte ösztöntevő gyűnk részt a gyermek játékában, de ne érezzék ilyenkor fenségüket. Vegyük figyelembe mi tetszik nekik s ezéit engedjünk szabad választást, szükségből se vegyünk elő nehézkes, kényszerült játékokat. A gyermek gyengeségeit segítsük; erőszakot soha ne alkalmazunk a játékban elkövetett bűltségért büntetni soha sem szabad. Engedjünk szabad utat a gyermek fontosságának. A játék foglalja el a gyermek testét és lelkét egyszerre, de óvakodni kell, hogy egyik se legyen tanításszerű. Egy játékot se játszunk sokszor és sokáig, hanem váltsunk fel újakkal. Ne énekeljünk folytonosan a játék közben, az ének közben, az ének szövege legyen a gyermeki értelem és kedélynek megfelelő dallama melodius de egyszerű és kis hangsorban járja. A munkaszerű játéknál a gyermek egész lényé, és egyénisége is figyelembe vevendő. Munkájában maga a gyermek cselekedjék legtöbbet. Az önkéntesre különös gond fordítandó. Csekélyebb eredményeket is el kell ismernünk, hogy buzdíthassunk. Szoktassuk őket kitartásra, rend, tisztaság és szorgalomra. Az ügyesebbek és nagyobbak segíeyezék a kisebbeket. A kitartó szorgalom, vagy a nevelő által jutalmaztassék meg vagy ajánltassék a szülői jutalomra. A takarékosági hajlam a munkánál éberszessék. Kifárasztani sem a testet, sem a lelket nem szabad. A kedélyesség a munkánál is megörzendő. A hasznost kellemesen üzze a nevelő; és végül gondoljuk meg azt, hogy itt a munka eszköz, és nem czél.

A csataterről.

A porta értesíti a hatalmakat, hogy a legszigorubb feltételek előtt is meghajlik. A muszka kormány táviratilag felszólított, szüntesse be az elenségeskedéseket: a porta teljesen legyőzöttnek jelenti magát.

A „D. Tel.“ bécsi sürgönye szerint hétfőn adta tudtára Andrassy grófnak Novikov bécsi nagykövet Muszkaország békefeltételeit. Andrassy fenntartotta válaszat s pusztán azt jegyezte meg, hogy bármilyenek legyenek Muszkaország béke feltételei, azok a hatalmak szentesítése alá tartoznak.

A „Morning Adversiter“ értesülése szerint Anglia, Asztria Magyarország és

Olaszország európai kongresszust indítványoztak a keleti kérdésben.

A „Daily Telegraph“ konstantinápolyi sürgönye szerint a porta megbizta követeit, hogy minden áron békét kössenek az ellenséggel.

Drinápoly és Gallipoli közt egyetlen török katoná sinesen. A muszka katonaság gyors menetben siet Gallipoliba.

A „Times“ azon híre, mintha Ausztria-Magyarország beleegyezését adta volna arra, hogy a muszka hadak Konstantinápolyba vonuljanak, alaptalan. Ép oly alaptalan a „Times“ azon híre is, mintha bármely hatalom tervezné azt, hogy Konstantinápoly külön semleges területté jelentessék ki.

A porta megkapta a muszka kormány feltételeit melyek előzetes bekéré vonatkoznak.

Párisi hírek szerint Muszkaország a konstantinápolyi erődök lerombolását is követeli.

Miklós nagyherceg, a bulgáriamuszka sereg fővezére táviratilag kérdést intézett Sz.-Pétervárra, hogy Konstantinápolyban követeljen-e hadisereget és hogy mily nagy legyen a hadisereg. — A fővezér rögtön igenlő választ kapott és egy itt elterjedt hír szerint a hadisereg 100 millióban állapított meg.

Drinápolyba tétetik át a muszka főhadiszállás. Egyelőre Drinápoly lett a további hadműveletek kiindulási pontja. 16,000 főnyi gárda-sereg érkezett addig Drinápolyba. Három hadosztály folytatja tovább utját: a Janbóliszorosból egy hadosztály Konstantinápoly felé indul, kettő pedig párhuzamban délkelet felé. Miklós nagyherceg egyelőre hallani sem akar a békefeltételekről.

A lapok kivétel nélkül heves támadást intéztek Anglia ellen. A „Grasdanin“ elérkezettnek látja az időt arra, hogy Angliának tudtul adassék hogy Muszkaország kész vele is megmérközni.

Szentpétervári sürgönyök jelentik, hogy a béke csak Konstantinápolyban köthető meg. A muszkák minden áron meg akarják szállni, ha pár napra is, Konstantinápolyt.

Egyiptomi sürgönyök szerint az alkirály fölkererte a portát, hogy az egyiptomi sereget is (mely Bulgáriában áll) Konstantinápoly védelmére rendelje föl.

Milán fejedelem kormánya nem küldte el békefeltételeit a muszka főhadiszállásra, csak azon óhaját fejezte ki, hogy netalán békekötésnél külön megbizott által képviseltesse magát. Hasonló sürgönyöket küldtek Miklós nagyherceghez és a szent-pétervári kormányhoz Nikicza és Karolu is. Itt az a hit, hogy a béke Konstantinápolyban fog megkötetni.

A muszka udvarnál intézkedések történnek, melyek arra látszanak mutatni, hogy a czár a bolgárországi hadsereghez utazik. Biztos értesülés szerint a czár azon esetre, ha a muszka hadak Konstantinápolyba vonulnak, részt akar venni a bevonulásban. Az uralkodó család le akarja a czárt e szándékáról beszélni s utalnak azon veszélyekre, melyek e szándék létesítésén a czár személyét érhetnék.

A gazda egyik fontos téli munkája.

(Folytatás.)

Az adandó trágya mennyiség a természetű növények szerint szintén változó. Szalmás növény alá gyengén trágyázunk, — ez czélszerű a megdülés miatt is — s kerüljük a friss trágyát; mert ez által megövjük gabnánk a gyomok és mindenféle betegségek magvaitól. — Gyökönövényeknél már erőssen is lehet trágyázunk. Burgonyánál a rozsz és rothadás miatt kerülünk kell a trágyát. A hüvelyes növények szintén szeretik a trágyát, de alkalmazása itt nem czélszerű, mivel mindig a magtermés rovására történik mert csak a szár és levél nő általa dusar. A repeze eltűri a leghevesebb és legnagyobb mértékű trágyázást is —

A különböző állatok trágyája szintén különböző minőségű. A tehéné hig, az ököré már keményebb, a lóé jól kihasznál és összefüggő, jó felprozott, miért, hamar feloszlik; szintén ilyen a juhoké is, a mely hamar erjedése megy át. A sertés trágya is értékes; mert nagy mennyiségben van meg benne a növénynek legfontosabb tápanyaga, de csekély mennyisége miatt nem kezelhető. Általában annyit jegyezzünk meg minden ezen trágya nemekre, hogy azok együttesen használhatók, — jól összekeverve.

Ilománnyra nézve szintén különböznek ez anyagok. Az állat, trágyájában a megevett takarmánynak kétszeresét adja pl. 15 font takarmány 30 font trágyát szolgáltat. Ily trágyában — minden 100 fontban 25% száraz anyag és 75% víz van. — E számítás csak akkor áll, ha az állatok istálón vannak, legelőn a száraz állománynak 1/3-da levonandó.

Gabna nemeknél szoktuk alkalmazni a felül kiszorást, (leginkább azonban csak a réteknél.) Ily eseteknél csak por alakban használható s vagy a vetés alkalmával, vagy pedig tavasszal szorjuk ki a gyenge vetésre. Legtöbb eredménye a réteknél mutatkozik. (Vége köv.)

Nyilvános köszönet.

A maros ludasi önkönte tüzőltó egylet javára folyó év Jauuár hava 19-én tartott táncvizigalom 139 frtokat jövedelmezett, melyből levonva a tett kiadásokat 69 frtot marad az egyletnek 70 frt tiszta jövedelme.

Felülfizettek ez alkalommal is Fogarasi Mihály 5 nagyméltósága 5 frt. T. Goldglancz Ignác 1 frt. T. Bukaresti János ur 1 frt. T. Szabó József ur 1 frt. T. Nyárádi Dénes ur 1 frt. T. Rabocska Zsigmond ur 1 frt. T. Horváth ur 1 frt. T. Márkus Ferenc ur 1 frt. T. Novák Izsák ur 1 frt. N. N. 1 frt. T. Imre Lázár ur 1 frt. Dohy Sándor ur 1 frt. T. Dozsa Sándor ur 1 frt. N. N. 1 frt. T. Szabadi Gábor ur 2 frt. T. Dossios N. Demeter ur 1 frt. T. Bod Sándor ur 30 kr. T. Felföldy Elek ur 1 frt. T. Makkay Izsák ur 50 kr. T. Komjátszegi Pál 20 kr. — Fogadják a nemes szívű adakozók egyletünk érdekében tett többszöri felségülések és adakozásokért forróköszönetemet. —

Nem mulaszthatom el ez alkalommal köszönetet ne mondani úgy a helybeli mint a vidéki nőknek is azon jószágok és nemes tettökért, mit tanusítási szivek voltak számos női kézi munkák és adományok által; — ugyanis az iskolai termek még a mult századbeli padokkal voltak bebutorozva melyeket csakis több napi terhes munkánál lehetett ki és behordani; — hogy ezen könyebíteni lehesen, — e bál estéjén egy igen csinos tombolát is rendeztek, mely 40 frt. tiszta jövedelmet hozott be, s ma már egy lépéssel tovább haladtunk a régi vajadásból — a tanügy terén is.

A tánczvizalom csak reggeli 6 óra után ért véget; az egybegyűlt lelkes ifjúság a legnagyobb kedv és megelégedéssel távozott el szerény kis körünkből. —

Az éjféli vacsora alkalmával több pohárköszöntések voltak, melyek közül kiemelem főparancsnok tekintetes Felföldi Elek urét ki igen meleg szavakban emlékezett meg és éltette Maros Ludas számos jótékony intézeteinek megpendítőjét, alkotóját tekintetes Hancz Pál urat; melyhez mi is éljenezésekre kitörve — kívántuk és kívánjuk, hogy Isten sokáig éltesse.

Adja az ég, hogy e kis körben többször tölthessünk el, egy egy oly kedélyes estét, mint a milyen volt a Január 19-iki.

Maros-Ludas, 1878. Január 24.
Nyárádi Dénes.

Nyilatkozat.

Tehtetes szerkesztő ur! A megyei tisztújítás folyoma alatt, s még most is, többen beszélnek: miszerint én méltóságos Miksa Elek alispán urnak azon nyilatkozatot tettem volna, hogy sem az aposom pártján nem vagyok, sem pedig azt nem akarom, hogy azon párt többséget nyerjen, — hanem attól egészen eltérőleg a más pártnak ajánlotam volna fel megamat. Annyi igaz, hogy a választások előtt méltóságos Miksa Elek alispán ural a hivatalból lemenve találkoztam, s kértem, hogy ne tudja fel, miszerint a családi összeköttetésnél fogva a más párton kell hogy legyenek de azért pártfogását tőlem meg ne vonja. Én azt hiszem, hogy ennyit minden becsületes ember megtett volna s azt is hiszem, a ki ezen ártatlan nyilatkozatot oly embertelenül félre magyarázva terjeszteni kezdte az a becsületes emberek sorába nem tartozhatik. A ki pedig ezen állításomba kétel-

kednek — felvilágosítás szerzés vegett forduljon magához a méltóságos alispán urhoz. Mátyás György.

Levelezések.

Hadrév, Január 20-án 1878.

A maros-ludasi tánczvizalom.

Nem akartam a percz hatása alatt hozzá fogni, — a m.-ludasi tánczvizalom leírásához, mert azon esetben úgy ütött volna ki tudósításom és kritikám hogy m.-ludasi tisztelt barátaim elbizakodtak volna. Én tehát másképp tettem előbb Nyárádi Dénes kedves barátomnál jól kipihelve, Derzsy ur vendégszerető házában reggelizve, aztán Keresztes édes jó barátom pártatlan vendégszerető házában a korhely levest elkölve, — fogtam hozzá, a hatás alól egy kissé kibontakozva egész hidegvérrel az igazságnak élve, e czikk megírásához

Délután 4 órakor érkeztem két gyöngyvirágot kísérve M.-Ludásra — az utczák már hullamoztak a sok idegen vendégektől, feszült kíváncsisággal vártam az esti 8 órát. Végre eljött az is — a N.-Egyedi első zenekarnak fél tuczat barna fiai a török induló eijátszásával adtak jelt ott létükről — alig hangzot tak el e szép keleti hangok, jöttek még pedig csakugyan egymásután a vendégek. Annyi kedves szép fiatal leányka érkezett, hogy ha mindegyik már egy Isten kegyelméből egy csokban részesített volna, a varázs által ma oly szép lennének, hogy nem lenne párom heted hét országban — de a szép leányok rendszeren kegyetlenek, — kegyetlenségüket vélem is éreztették, és én megmaradtam a régi csúfnak.

De őszintén szollva, gyönyörű szép bált rendeztek a m.-ludasiak, a termek pompásan az ünnepélynek megfelelőleg voltak díszítve, a toillettek fényesek voltak, és a mi a toillete fényét enelte, az, az egyszerűség volt. Sajnálom, hogy nincs meg a szép hölgy koszoru telyes névsora, hogy egyenként mutathatnám be őket a nagyvilágnak. Mint hogy az nincs meg hát nem emelem ki sem Keresztes Bertha sem Rozsás Irén, sem Derzsi Lilla, sem Allesz Mariska, sem Nagy Ilona, sem Hegedüs Janka kisaszonyokat, kik pedig csak ugyan elragadok voltak, nem szóllak egy szót sem a b. ijos Szabóné, Méhessyné, Szilágyiné, Nyárádiné és a többi urnokról, mert nem szeretném, ha részrehajlással vádolnának. Egyszóval fényes tánczestélye volt M.-Ludsnak mely tánczestélyeinek külszínét tekintve első intrádára azt hitte volna az ember hogy az egész vendég-

koszoru, egy bizalmas családikört képez; azonban behatóbban megvizsgálva azon fájdalmas meggyőződésre jutottunk: hogy nincs, és nem létezik tökéletesség. A m.-ludasi bál oly könnyen érthette volna el a tökéletességet ha az idegenek irányában több figyelemmel viseltettek volna; ez nem megrovás, hanem jövőre nézve csak jóakaratu figyelmeztetés akar lenni. Hanem azért mégis azt kívánom hogy adjon Isten a m.-ludasiaknak sok ily kedves estélyt!

Vándory Lajos.

Kövend, 1878. januárius 15. é.

Megyénkben az újabb szolgabírói járások kikerekítésével kérelmezésünk folytán külségünk is a Tordai szolgabírói járásba osztatott be. — Az ezen kerületbe választott szolgabíró tekintetes Veres Dénes ur első megjelenésével külségünket — mely hivatalos ügyek elintézésével is lett egybe kapcsolva a fenirt napon szorenesceltette. Ugyanis ez alkalommal végezve a hivatalos ügyeket, nem mulasztotta el a jelen volt külségi képviselőt és lakosokat a hivatalával egybe kötött eljárásában kelendő erélyességéről biztositani; miért felkérte a gyűlést s annak minden tagját külön külön is, hogy ily nemű ügyekben hozzája a legnagyobb bizalommal fordulhatnak, csak igyekezzenek ötlet ezen szándéka valósíthatásában becsületes magaviseletök által támogatni; éppen ezért felhívta az előjáróságot nevezetesen, hogy tölle a hivatalos kötelességek teljesítésében a legnagyobb pontosságot elvárja.

Ezek után meg látogatta a külségben csak nemrég, mondhatni honappal ez előtt rendezett külségi iskolát, a mely habár kezdetleges de éppen azért előtte úgy látszik a kellő meglepetést idézte elő; mert ugyanis az iskolának bérelt helyiség ha nagyon szűk is, az iskolába járó mintegy 60 fiú és 60 leány gyermek befogadására, de azért a kellő rend szorgalom és előmenetel elég bizonyítékot engedett annak életrevalóságáról meggyőzőlhetni, a mi természetes a tanító és tanítónő érdemének is tulajdonítható egy részben s így érdemeiket kiemelve nem is mulasztotta el, — azért a gyermekek számára a tanító urnak írói eszközök beszerzésére indítatva éreztette magát néhány forintot adni sőt buzdítolag a gyermekek szorgalmasabb, jainak képes szemléltető olvasó könyvek küldését is ígerte jutalmul kiosztás végett. —

Ezután a külségi tüzoltói szereket szemléltette meg a melyeket ugyan czél-

szerűeknek talált de még is azok némi modositását megrendelte. A szükséghez képest ajánlatba tette, hogy egy jobb szerkezetű ezélnak tökéletesen meg felelő vizipuskát is kellene szerezni s továbbá, hogy a külségi lakosok, a tűzoltás gyakorlására hogy s miként? szervezkehdhetnek melynek beszerzéséről s illetőleg az alkalmazás be vételéről a tárgy esmerete s szenvedélyes odaadással a mennyiben aközség anyagi viszonyai is megengednék mondhatni kellő oktatást tartott, a melynek reánk kellő hatása volt s pártolásban részesült.

— S így a közművelődés és közjó érdekében nem csak lelkes szavakban, de tettekben is nyilvánuló ügybuzgósága a szolgabíró urnak minket arról győzött meg, hogy benne helyezt bizodalomunk a jövőben sem fog csalni, miért is nyilvános köszönetünk kifejezésével kívánjuk hogy tartsa Isten számunkra sokáig! Egy isk: széki tag.

Elnöki jelentés a volt aranyos-zsék közvagyományról.

Tehtetes közbirtokossági bizottsági gyűlés! 1878. december hó 10-én tartott utolsó közgyűlésünk óta általános gyűlésünk nem lévén van szerencsém jelentésemet a volt Aranyoszsék birtokossága közvagyona kezelését s jelenlegi állapotát illetőleg az említett időtől kezdve illetőleg mult 1877-ik évről következőkben tenni meg: Legelőbb is fel-említeni kívánom a mult gyűlésben megállapított és a bizottsági többség által elfogadott osztály terv értelmében osztály kerestül virelőre kiküldött szűkebb körű bizottság tanácskozásokat tartott, de végmegállapodásra nem juthatván, sőt a bizottság két tagja egyik lemondás által, másik részvétlenség miatt közreműködni sem kívánván eredményt e tekintetben felmutatni nem tud.

A közgyűlésnek azon határozatát, volt tiszti ügyész Bartha Gergelynek több rendbéli kiadással járó munkálataiért 250 frt. jutalomdíjt utalványozott, érve nyesitettem.

A vagyonkezelést és felügyeletet illetőleg, van szerencsém jelenteni, hogy az, mind a megyei kobli pénztárba kezelt pénzoszvegekre, mind pedig a fekvő birtokokra nézve kielégítőleg kezeltetett.

A közel mult időben kölcsön kiadott pénzekről szóló adosságos kötelevek 15 darabra a tekkönyvi átkebelezés eszközöltetett, névszerint:

1) Kövendi Nagy József kötlevele 105 frt. 2) Bágyoni Pálfi Mózesé 100 fr.

TÁRCZA

A levél története.

(Beszélyke, egy régi emléke után.)

Irta: **Kábdobó Ferencz.**
(Vége.)

Megütödvé állottam ott, s azt hittem elsüllyedek szégyenemben.

A társaság bámulva nézett reám, s pár perczig siri csend uralkodott; majd a 4 nő összenézett aztán hangos kacaj ütötte meg fületem.

Engem nevettek!

És ez a nevetés eltartott legalább perczekig. — Végre némileg elcsendesedtek!

Most felém lépett Fáni, s a nevetéstől még mindig piros arcczal s félre felre csusszanó ajakkal kérdé:

— Uram! mivel szolgálhatok?

„Én! . . . Nem én! . . . Oh! . . . bocsánat . . . Asszonyom! . . . Oh! . . . de . . . még se . . . kegyelem . . . pardon! . . . Nem vagyok bűnös . . . Jóvá teszem . . . Oh! . . . Oh! . . .”

Tovább nem folytathattam; mivel irtoztató nevetés harsant fel a szobában.

De elvégre minden állapotba belealáljuk magunkat, s mig a társaság jóvűen nevetett — én kezdtem magamhoz

jönni és fontolóra véve a helyzetet átláttam, hogy ha határozottan fel nem lépek — örökre tönkre leszek téve!

Azrét tehát megragadtam a leközlebbi szünetet, s így szóltam Fánihoz:

„Asszonyom! átlátom miképp a helyzet neveltséges; ám tehetném, hogy védjem magam; de nem törekedem, — képezzé ez hiszékenységem büntetését. Mindenesetre azonban áldom a kezét, mely e játékot üzte velem: mert így legalább eldöntöm sorsomat.”

Fáni komolylyá lett, s mi alatt ülésel kínált, melyet én el nem fogadtam — a többi nő is élénken figyelni kezdett. —

„Asszonyom! — folytattam én, — soha sem vettem volna a bátorságot magamnak a kegyed házához jönni; de, ha végzetem idehozott, ha már más színben kellett feltűnnöm, mint a milyenben kegyednél eredetileg látszani akartam, — ha már betörtem a kegyed házához — úgy: asszonyom engedje meg, hogy eldöntsem végképpen sorsomat!

Már ekkor nem voltam újból magamnál! A vágy — igazolni magamat, s az imádot nő előtt úgy tűnni föl, mint az lellem kívánta — konokká tett, s én lázasan kigyúlt arcczal folytattam:

— „Igen asszonyom döntse el sor-

somat! Honapokig küzdöttem e magam ellen; de legyőztem, s nincs több erőm ez egyenetlen harcához: mert szerettem kegyedet. Ne haragudjék reám esedezem! Vagyonos ember vagyok; illően elfogom tartani tudni kegyedet. Legyen nóm, s tegyen engem boldoggá szerelme, által!”

Fáni kipirúlt, szemei oly szépen néztek rám, szólni akart; de nem engedtem.

„Ne, ne feleljen kegyed! adok egy napi gondolkozási időt; holnap eljövök válasszáért. Bocsásson meg esedezem még egyszer, hogy terheltem, de nem volt mit tennem, s hídje el, álda i fogom, ha végre kínzó helyzetemből felszabadít!

Ekkor meghajtottam magamat, s mint kit egy egész sereg üz — kirohantam tőle.

A szabad levegőn kissé magamhoz jöttem, s bár nagyot koczakztatték; de még is részben nyugodtnak éreztem magamat. —

Legalább vége szakad e kínos bizonytalanságnak.

Másnap megkaptam a feleletet. — Két hó után jegyesem lett; s félévre nóm.

Én ugyan nagyon csodálkoztam a yors kedvező válaszon, s főleg a levél gérdekelt nagyon.

Menyegzőm napján ezt is megtudtam.

Növűrem keze játszott bele boldogságomba, ki látva kétségbeesett szerelmei állapotomat jó anyám beleegyezésével Fánit felkereste, s hiven, bizalmason elmondott neki miadent; s miután Fánitól kedvező választ nyert — egy barát-néjával iratta a levelet: mert Fáni nem akart beleegyezni abba, hogy ő saját maga írja a levelet.

Nóm aztán később bűnbánólag bevallotta, hogy a világért sem gyanította, hogy oly borzasztó zavarba fogok jönni, s gyakran évelődött velem azután is akkori fellépésem miatt.

Most már ő is, én is öregek lettünk; de én — tudja isten — most ép úgy szeretem őtet, mint akkor.

Jelenben is sokszor dévajkodik velem, s ha néha — néha ingerkedem vele, hogy mily nagy szerencse neki, hogy nőmmé lett, s milyen úri asszonyt csináltam belőle — rendszeren azzal trompfol vissza, hogy citálja az azon östven tartott ékes bemutató beszédemet:

Én! . . . Nem én! . . . Oh! . . . bocsánat . . . Asszonyom! . . . Oh! . . . de mégse . . . kegyelem . . . pardon . . . Nem, vagyok bűnös . . . Jóvá teszem . . . Oh! . . . Oh! . . .

Aztán jó izűt nevetünk mindketten.

3) Bágyoni Balogh Mihályé 80 frt. 4) Kövendi Simon Istváné 58 frt. 80 kr. 5) Csegezi Csegezi Károlyé 200 frt. 6) Bágyoni ifj. Szabó Samué 40 frt. 7) Keresedi Nemes Sándoré 100 frt. 8) Sz. Kocsári Fosztó Károly 350 frt. 9) Keresedi Nagy Antalé 100 frt. 10) Keresedi Bágyoni Istváné 50 frt. 11) Bágyoni Miklós neje 150 frt. 12) Mészöki Nagy Eleké 100 frt. 13) Keresedi Déaki Samué 100 frt. 14) Keresedi Csépi Mózesé 80 frt. 15) Hidas Máté Lika 60 frt. 16) Bágyoni Nagy Gáboré 100 frt. Összesen 1673 frt. (Vége köv.)

H i r e k.

— **Ferenz József unitarius püspök** Ő Méltósága ma érkezik városunkba püspöki vizitációra. Legyen üdvözölve általunk a jeles egyházi szónok!

— **Jég sport.** A koresolyázás városunkban mind nagyobb tért hódít. Az Aranyosnak e célra külön elzárt és tisztán tartott jegén tarka élet foly, urak és hölgyek versenyeznek ügyességben. Néha zene is élénkíti e tizedző mulatságokat. Nints egyéb hátra, mint-hogy az egyesülés által rendszeresítessék.

— **A sorozás napját** Torda városára és a volt Szentlászlói járásra nézve az alispán, mint sorozó-bizottsági elnök megváltoztatta oly formán, hogy Torda városában február 25 és 26-án a szentlászlói járásban pedig mártius 5 és 6-án lesz. Ez intézkedést az e tette szükségessé, hogy ez utóbbi napokon Tordán országos vásár lesz, mi miatt az előjáróság működése teljesen igénybe van véve.

— **Az olvasó-nőgyűlés és Casinó** jövő hó 12-én bált rendez saját pénztárák gyarapítására. Azt hisszük, hogy e bál jó emléke és a rendezőség ügyessége a báltermeket zsúfolttá tenedik. A meghívó tartalmát alább közöljük.

— **Telephon Tordán.** Biztos reményünk van, hogy a m. k. távírda igazgatóság e természeti csodát, a tudomány legújabb vívmányát városunk lakóival megismerteti, s itt szintén kísérlet tesz, jobban mondva a sikert bemutatja. Intelligens körökben kérvényt körtöznek a m. k. távírda igazgatósághoz, ily productio bemutatásáért, s a t. igazgatóság ezt bizonyosan nem fogja megtagadni. A mozgalom élén álló egyén azon törekszik, hogy e kísérlet egyszerre mind egy élvezetud estélyt szerezzen. Ének, zene, szavallat stb. fogja érdekesíteni a természeti csoda bemutatását.

— **A tordai olvasó-nőgyűlés és casinó** folyó 1878-ik évi február hó 12-én a „casinó” termében táncvizigalmat rendez, melyre T. cz. urat és családját tisztelettel meghívja. Torda, jan. 21-én 1878. Puhl Ignáczné, elnök. Szentpéteri Antal, elnök, Belépti-jegy ára 1 frt. Belépti-jegyek e meghívó előmutatása mellett előre válthatók Wolf Gábor és fia urak gyógyszerüzarában, este a pénztárnál. Illetékesek kik meghívót nem kaptak, felkéretnek ugyanott magukat bejegyeztetni.

— **Holländer** táncmester, mint értesülünk jövő hó 2-án a „Koronában” gyermek jelmezű bált rendez; felhívjuk az estélyre az érdeklődők figyelmét.

— **A mozgosításra** minden előkészület meg van téve. Az előkészületek oly pontossággal kereszül vannak véve hogy a legénység bevonulása, elszállásolása, élelmezése, a szállítási eszközök előállítás, a szükséges hadiszerek és eszközök raktározása stb. rövid időn teljesíthető. Hogy mindez intézkedések végrehajtása szükségessé válandó? — Azt mi nem tudjuk.

— **A megye állandó választmánya** tennap ülést tartott, előkészítvén a hozzá utalt ügyeket, a február 5-én tartandó bizottsági közgyűlésre.

— **Szigligeti** elhunyt jeles színmű írónk termékenységének élénk tanujele hogy 102 színművet írt. S nagyon sokkal pályadíjat nyert. Nemzeti irodalmunknak nem kis dícsőséget szerzett.

— **Sztupa Andor szintársulata** városunkba ohajt jöni, de turesa helyzetben van. Sztamári Károly ugyanis folyamodott városunk tanácsához előadási engedélyért, de mintán a hír az volt rolla, hogy a Mvásárhelytt működő társulatnak csak gyengébb tagjai jönnének Sztamárral Tordára, nem kapott előadási engedélyt. Egészen más-ként állana a dolog, ha Sztupa folyamodna előadási engedélyért, s közölné az előjárósággal jó szintársulatának tagjait. Mindazonáltal neki is az a tanácsunk: hagyja nagybőjtire.

— **A veszett gyermek,** kiről mult számunkban írtunk — meghalt. Az utólagos orvosi észleletek agyhártya lobbót állítottak meg. Mindazonáltal tény az, hogy szegény gyermeket kutya marta meg: Csak emberi dolog; tehát nincs eloszlatva kétségünk, hogy a veszttség áldozata lett. Hallomás szerint utolsó perceiben vizet is ivott. Ez lehetséges akár, mikor már magával jó tehetetlen lett, s mindogy volt neki bármint adtak innia.

— **Miletieset,** a hirhedt szerb agitator budapesti törvényszék felség árulásért 5 évi börtönrre ítélte.

CSARNOK

Adomákról és adoma gyűjtésekről.

Vándory Lajostól.

(folytatás)

7. (Csapody Csikosa) Csapody Lajos Somogy megyének 1848 előtti első gavallérja a leghirebb lovakat tartotta Magyarországon. Egyszer a könyelmű gavallér fel vitt Bécsbe 36 drb. telivér lovat, a lovak mellé lovszokat és egy csikost eredeti somogyi csikos öltözékben. Bécsben pedig el vezeti Csapody csikosát az uri Casinóba és pedig az akkor még ktezett a legdrágább perzsa szőnyegekkkel ellátott külön diszteremek egyikében, s mondá neki hogy ott egyék és igyék a menyti és a mi neki tetszik. Csikosunk alig hogy a terembe letelepedett előveszi kis pipáját abból a bagót ki verve és tenyerebe össze szorítva, szájába teszi és a pompás szőnyegekre nagyokat kezd köpdösni. A pinczer ezt meglátva egy ifényes köpő ládát viz a csikos elé és mondja neki:

„Ich bitt' euer gnaden da hinein zu spucken.“

„Hrti a vak apád hogy mit mondasz“ és ismét nagyot köp a szőnyegre, a pinczer ismét oda viszi a köpő ládát és mondja:

„Ich bitt' unterthänigst, da hinein zu spucken.“

A csikos felharagudva felkiált, e vidd innen kutya nimet ezt a finyes tükröt, mert Jezus ucscegen bele pökök.

Az 50-es években midőn Tompa Mihály „A golya” című nagyszerű versét írta, e vers azon passusáért: „Te boldog vagy jó golya madár, — Neked két hazát adott végzeted, — Nekünk csak egy volt, — És — — ez az egy is elveszett!” két évi börtönrre ítéltetett, azonban legfelsőbb helyen megkegyelmezést nyert. A nyert megkegyelmezést báró Protzman es. k. rendőr igazgató adta tudára következő magyarsággal: „hájjá mága Dompá, ő felsige magának megcsinál a kegyelem, de maga tebet nem szabad golya madar csinálni, — ha értete edgem so könnens gehn.

J. M. földbirtokos az e — i főerdéssel igen jó barátságban élt M. barátunk nevenapja meg jött, de a főerdész ur nem jöhetett, hanem nagyon is együgyű inasával küldött J. M.-nek egy nyulat, s midőn a nyulat az együgyű fizkónak által adja mondá neki: „te ezt a nyulat elviszed N V.-ra Nagyságos J. M. urhoz, ha oda érsz szépen kopogtatsz, aztán kezét csokolsz, és mondod: „Jó reggelt kívánok Nagyságos uram! tiszteli a főerdész ur a Nagyságos urat küldött egy nyulat, majd ha lő vad disznót, abból is fog küldeni de te, ha jól meg nem mondd meg ut a meny-

kő mehetsz!” A szegény fu ismétli az egész uton az üzenetet, midőn már a curiához ért, megbotlott, a botlás következtében elfelejtette hogy tulajdonkép mit is mondott neki guzdája, vissza menni már nem akart, gondolta hogy majd csak el mondja valahogy, — tehát belép az udvarra, fel a tornácra és — kopogtat, a mint a „szabad” elhangzott a mi legényünk be állitt hátán a nyulal, leveszi süvegét, meg csokolja saját kezét, és a mint itt következik mondá el az üzenetet: „Jó reggelt kívánok vad disznó ur! tisztelteti a nyul ur a vad disznó urat és küldött egy Nagyságos urat, majd ha lő főerdész urakat megüti a menykő mehetsz!” (Ezt J. M. utól személyesen hallottam.)

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A mezőgazdasági értelmiség fontossága.

(Folytatás.)

E helyen nem hallgathatok el egy méltó vádat olvasó körreinkkel szemben nem szólok egyes ily egyletekről — bárha sokra reá tudnék mutatni, — megjegyzésem általános: — Ha belépünk egy ily olvasó terembe találunk ott politikai lapokat nagy mennyiségben, találunk szépiródmalmakat — s ez ellen semmi kifogásunk nincsen, — találunk jó humoru éleztapokat, de ha keressük a gazdasági, borászati, kertészeti, erdészeti szaklapok és folyó iratokat arra az a válasz, hogy nincs rendelve. — Korántsem azért mintha az olvasó közönség nagyobb része nem lenne egyszerűs-mind gazda is, hanem azért; mert a gazdaság nem politikai. — Azon jó urakat illetőleg a kik az ily egyletek élén állanak bizony nagy szégyen. — A sok politikai lapok közül egynek az árával öt gazdasági lapot lehetne rendelni. — Itt az új-év, okultunk-e a multak kedvezetlen eredményein? Politica most a divánban humoros lapunk, bárha csak innen esmernénk a humort s ne éreznők, azt a valóban kezerü humort melyet a sors a mostoha viszonyok által éreztet velünk.

Sokat kell várnunk a gazdasági-egyesületektől a gazdasági értelmiséget illetőleg. — A hivatás a melyre vállalkoznak végtelen fontos. — De valjuk meg őszintén hogy csak igen kevés érdemi meg, hogy fenálljon; mert működése vagy semmi vagy téves. — Az ily nemű egyletektől elvárjuk, hogy a gazdasági oktatás és értelmiség terjeztésénél előjárjan, értekezéseket, leírásokat esmertetések tartson, de határozatlan mindenik csakis saját vidéke vagy megyéje specialis érdekeivel foglalkozzék. — A gazda közönségét minden haladás javítás és újabb mozzanatról tájékozo. — Rendezzen kiállításokat, melyek hün tükrözék vissza az egyes vidékek gazdasági állapotát, de az ily kiállítások, ha kellő eredményt akarnak elérni csak is gazdasági legyenek, nem kell vegyíteni iparezikkel; mert a tetszősebb és mutatobbi iparezilkek a figyelmet elvonják s a nép alsobb egyénei előtt egy cifra szür vagy egy pár szép csizma inkább leköti a figyelmet mint a haladás bármely legújabb vívmányai. — A gazdasági egyletek vannak hivatva a mezeigazdaság fejlődésé; utjában álló akadályok elhárítására, vagy ha erre nem képesek a központi egylet vagy a kormány figyelmének felhívására. Van is szép számmal ily egyletünk — jelesen 66 — de e szép számból hivatásnak, alig fele felel meg; sőt igen sok van köztök olyan, mely létre-jöttét a nagyvilágba bejelentette, azota azonban semmi élet-jelét, munkásságának semmi eredményét nem tüntette elő.

A gazdasági értelmiségnek a nép alsobb rétegeiben való terjesztésére a gazdasági tárgyakat bevitték a tanító képezdékbe is, hogy a nép közé kikeült tanítók az igéket tovább hirdessék, de bátran elmondhatjuk, hogy ez intézkedésnek még eddig semmi eredménye nem volt. — E tárgyakból egy legfőbb-ször két órát vesznek a halgatók, e miatt a tárgy előadásának, hogy az bevégzett legyen igen felületesnek kell lennie — Eltekintve azonban a felületeségtől, gyakorlatilag semmitsem sajátítanak el s e nélkül az elmélet e téren bizony semmit ér. — Elég meggyőző az ifjabb nemzedék keze alá került fa iskolák nyomorult állapota. — Bátran kimondhatjuk — tisztelet az oly kevés kivételeknek — az ifjabb generáció e téren igen hátra áll.

Ha a vidéket illetőleg nem sok jót várhatunk a gazdasági értelmiséget illetőleg, igyekeznünk kell földmives iskolákat hozni létre, mint a melyekben az alsobb néposztály gyermekei elmélettel öszekötött gyakorlati kiképzést nyerhetnek. — Semmi oly tárgyat ide bevinni nem szabad, mely gyakorlat terén nem alkalmazható, mert az alsobb néposztály csak a szemmel látható, kézzel fogható eredmények után képes magát javításra szánni.

Ha végül mindezek, meg vannak lépünk mi is vezetőleg és tanítólag a nép közé, szerezünk szaklapokat és folyóiratokat, mert bizonyára több eredménye leend ezeknek, mint a politikának. — Emeljük a gazdai értelmiséget, hogy felvirágozhasson gazdaságunk, hazánk boldogságának alapja. — Politicus természetünket illetőleg megjegyzem, ne higgye senki, hogy én azt akartam mondani, hogy egyáltalán ezzel ne foglalkozzunk. — Korántsem! — A világ folyása, az események alakulásától ne maradjunk el, szükség mindent folyton evidentiába tartani. — De ne legyünk egy oldalnak, első helyen azt karoljuk fel, a mire életelezünknek fogva legtöbb szükségünk van. — S ha belátjuk a mezeigazdaságunk reánk nézve első helyeni fontosságát igyekezzünk azt tovább fejleszteni, mert bizony sok ideig még ez ágra lesz utalva hazánk. — Csak így szerethjük igazán hazánkat, csak így ohajtjuk valóban felvirágozását s csak így teljesülhetnek a legnagyobb magyar szavai „Magyar ország nem volt, hanem lesz!” —

Szentkirályi J.

Piaczi árjegyzék.

a to r dai vásárra 1877. jan. 26. hozotti tárgyaknak

1 hectoliter: t. buza 8 frt. 50 Tavasz tisztabuza frt. — Eleybuza 7 frt. — kr. roz 6 frt. — Árpa 4 frt. — kr. Zab 2 f. 40 kr. Törökbuza 5 frt. 50 kr. méter máza széna kötetlen 2 frt. 50 kr. Alomszalma 1 méter máza 30 kr. Tüzifa köbmöter 3 frt. 20 kr. Marhabus 1 kilogramm 36 kr Disznóbus 1 kilogramm 48 kr. Turó 1 kilogramm 56 kr.

Bécsi Tőzsde.

1878. 26/1.

Magyar arany-járadék 92.20
Magyar) kincstári utalvány 1 kibocsát. 114. —
Magyar) kincstári utalvány 2 kibocsát. 109. —
Magyar kel.-vasut elsőbbség 2 kib.-csát. 74.50
Magyar állami kötvény 1876. 67. —
Magyar vasuti jkölcsön 99.85
Magyar föld ehermenesítési kötv. . 78.75
Temesvári földtehermen. kötv. . 77.75
Erdélyi földtehermen. kötv. . . 76.50
Horváth-Slavon földtehermen. kötv.85. —
Magyar szőlődéma váltáság kötv. 81.50
Osz. egységes államadósság papban 63.35
Osz. egységes államadósság ezisben 66.80
Osz. aranyjáradék 74.45
1860. állam sorsjegy 114.80
Osz. nemzeti bankrészevény . . . 812. —
Osz. hitelrészevény 251.75
Magyar hitelbank 205.75
Ezüst 104. —
Cs. k. arany 5.65
Napoleonkor 9.55^{3/10}
Német birod. mark 59.15
London 119.50

Felelős szerkesztő és kiadótulaj. Volz B

H I R D E T É S E K.

VOLCZ és TÁRSA

Könyv és Papirkereskedésében Tordán kaphatók:

Vonalzott és tiszta könyvek; Hivatalok, egyletek magányzók, ügyvédek kereskedők, jegyzők és mindennemű iparral foglalkozók részére, vászonba vagy papirba kötve dús választékban. Másoló könyvek Kereskedők, Irodák sat. részére:

Román Népdalok és Balladák Moldován Gergelytől 1 frt. 20 kr. helyet csak 1 frt. o. é.

Iskolai könyvek Alsó- és Felső Népiskolák, Községi valamint felekezeti Iskolák részére is dús választékban.
Vers személyvények Bálint Gyulától ára 25 kr.
Az Illem és Tisztesség arany szabályai ára 25 kr.

Őssegély, Orvosi tanácsadó több bonczani ábrával. Dr. Ernst L.-től ára 2 frt.
Selbsthilfe, ärztlicher rathgeber mit mehreren anatomischen abbildungen von Dr. Ernst L. ára 2 frt.

Előfizethetni – illetőleg előjegyeztetni – lehet a következő művekre:

Kálmán a Szegedi Lelencz vagy Konstantinápoly rózsája című nagyhatású regényre TIHAMERTÓL, mely a folyamatban levő keleti háborut öleli fel és ebből meríti tárgyát, egyes füzet ára 25 kr.
mely összeg a füzetek átvételekor fizetendő.

Az Ördög fia című regény füzetekre. ára 25 kr.
Ugyan ezek német nyelven is megrendelhetők.
Továbbá Szulejka vagy a Három Gyöngye című regény füzetekre. 25 kr.
Ugyan e művek megrendelői rendkívüli kedvezmény árakon megrendelhetik azok

OLAJNYOMATU JUTALOM KÉPEIT is VÁSZONRA SZÉLES ARANYKERETBEN

megtekinthetők e képek valamint megrendelési feltételei is fenn irt könyvkereskedésben.

Eladó borok.

 200 Hectoliter

és új bór eladó, értekezhetni

Hadréven

Joszág felügyelő

u. p. M.-Ludas Keresztes Áronnal.
(1-3)

Hirdetmény.

Volt Aranyosszék közbirtokosságának a Várfalvi határban levő „Bükk“ nevű -- mintegy 50 katastralis hold erdőhelye, a rajta lévő 15 éves faterményel együtt folyó év Február hó 3-án dél előtt 10 órákor a helyszínén nyílt árverezés utján a legtöbbet ígérőnek elfog adatni. —

Kikiáltási ár holdanként 55 frt. A hozzászolni kívánók a vétel ár 10 % át kötelesek bánatpénzül letenni, —

Az árverezési feltételek alolirt közbirtokosság elnökénél megtekinthetők.

Torda 1878 január 21-én.

Tarsoly Gábor s. k.
közbirtokossági elnök.

(2-3)

SZÉPSÉG! IFJUSÁG!

felülmulhatatlan

 BÖRSZÉPÍTŐ-SZERNEK

lett a hölgyvilág által általánosan elismerve, a hivatalosan megvizsgált, kitünő, ártalmatlan, valódi

RAVISSANTE

Dr. LEJOSSE-től,

PÁRIS-ban

Ezen világhírű bőrtisztító-szer valamennyi szőpítő-szer között leghitelesebb és leghatásosabbnak bizonyul szeplők, napégés, rezesség, sárga foltok, pörösenések, kiütések, himlőhelyek, sömör stb. biztos eltávolítására.

A RAVISSANTE az arcszínnek feltűnően szép, halvány rózsaszínű, bársonyszerű fiatal üdeséget ad, a bőrt és kezeket gyöngéddé teszi, a lég behatásától megóvjja s gyöngéd bőrt szerez a legkésőbbi öregségig.

Budapesten kapható valódi minőségben TÖRÖK JÓZSEF
gyógyszerész urnál, király-utca 7 sz.

Kolozsvárt VALETINI ADOLF ur gyógyszerertárában.

Tordán TRAJÁNOVITS EDE ur gyógyszerertárában

Nagy eredeti üvegtok ára 2 f. 50 kr. Kis eredeti üvegtok ára 1 f. 50 kr.

KÖZPONTI SZÉTKÜLDÉSI RAKTÁR:

SCHWARZ HENRIK

Budapest, Mária Valeria-utca 9 sz.